

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 1. do 10. avgusta 2011

OBVESTILO

Koruzna polja so v dobro preskrbljena z vodo. Obilne padavine v zadnji dekadi so končale obdobje sušnega stresa. Prehod hladne fronte pa je prinesel nižje temperature zraka, kar ni ugodno za zaključne faze poljščin. Tudi sadovnjaki in vinogradi bi potrebovali več toplote za dozorevanje. V vinogradih se že mehčajo rane in srednje pozne sorte grozdja. V vlažnem vremenu največje težave povzroča grozdna gniloba.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Prva avgustovska dekada ni bila prav nič poletna. Bilo je sicer veliko soparnega vremena, vendar temperature zraka skorajda niso segle nad 30° C. Hladna fronta je ob koncu dekade zajela Slovenijo ter ponovno prinesla ohladitev. Na Primorskem so se minimalne temperature zraka spustile do 14 °C, drugod, z izjemo višjih leg, do 12 °C. Povprečne dnevne temperature zraka so se s 24 °C spustile pod 16 °C. Hladna fronta je prinesla dež, pojavljala so se krajevna neurja z močnimi nalivi in sunki vetra, na manjših območjih je padala toča. Padavine na večer 8. avgusta in v noči na 9. avgust so največ prispevale k višini padavin v prvi dekadi. Dolgoletno povprečje padavin je bilo preseženo v severni polovici države, najbolj na skrajnem severozahodu, kjer je padlo 150 mm dežja in presežlo povprečje celo za več kot dvakrat. Nad 60 mm padavin je bilo na Koroškem, v delu Štajerske, osrednjem Dolenjskem in Prekmurju. V južni polovici države je padlo do 30 mm padavin.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

Nižje dnevne temperature zraka v prvi dekadi avgusta so vplivale na, za poletni čas, nizke vrednosti izhlapevanja. Z izjemo Obale so se vrednosti gibale od 2,5 do 5 mm na dan. Le v vzhodni Sloveniji so na dan 7. 8. presežli 5 mm. Na Obali vrednosti izhlapevanja ostajajo visoke, v Portorožu je bilo 6 dni z izhlapevanjem večjim od 5 mm.

VODA V TLEH

Po razmeroma deževni dekadi, so se talni vodni rezervoarji napolnili in je vsebnost vode v tleh v območju rastlini lahko dostopne vode. Le na Primorskem, kjer je bilo dežja malo, imajo rastline še vedno otežen dostop do vode v tleh. Dekadne vsote vodne bilance so negativne le na Primorskem (od -40 do -50 mm). Drugod so vrednosti pozitivne, do 70 mm na Gorenjskem.

STANJE RASTLIN

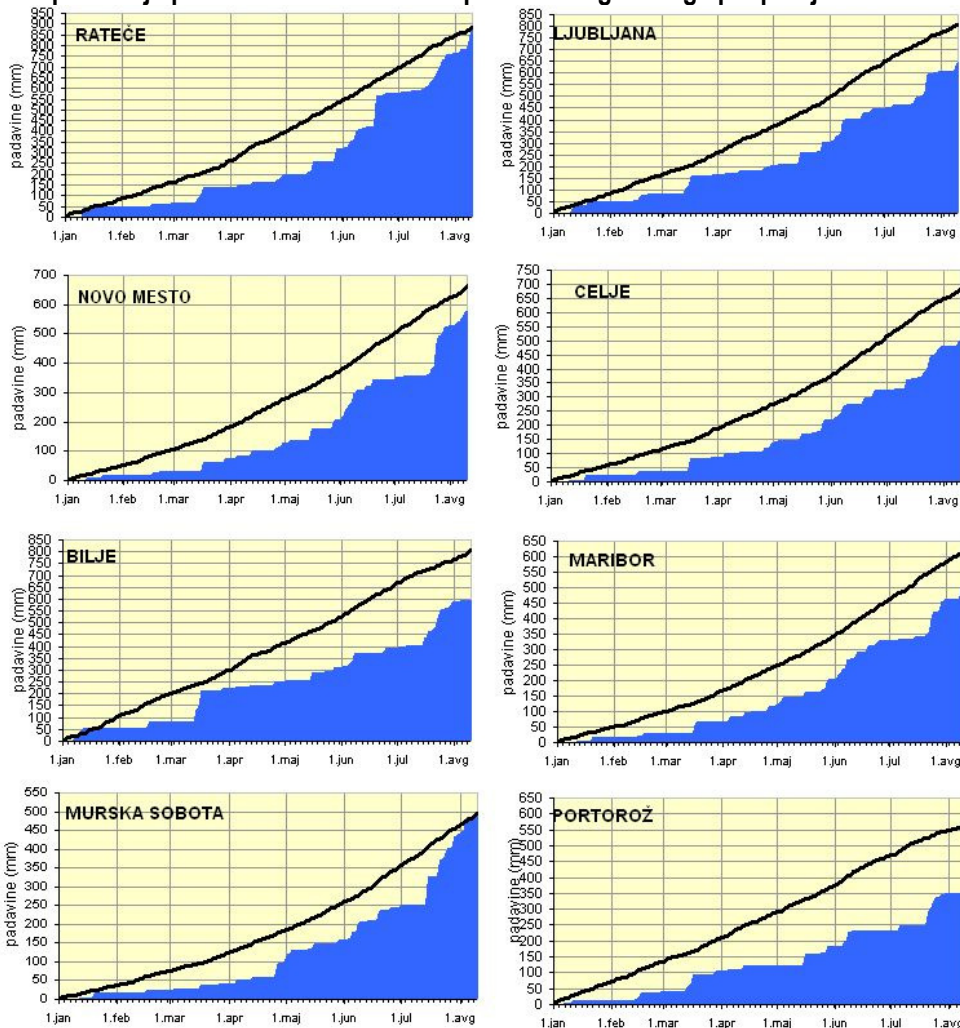
Koruzna polja so v dobri kondiciji. Z vstopom v zadnjo dekada julija je koroza dosegla mlečno zrelost. Po obilnih padavinah v tej dekadi se je končalo obdobje sušnega stresa. Po spravi oljne ogrščice, žit in zgodnjega krompirja je v teku ponovna obdelava zemljišč za setev strniščnih posevkov.

Sadovnjaki in vinogradi bi potrebovali več toplote za dozorevanje. Mejna vrednost vsote efektivnih temperatur zraka nad 10 °C (1050 °C), ki je potrebna za začetek zorenja grozdja, je bila že presežena. Za dozorevanje grozdja potrebuje vinska trta z ozirom na zgodnost sorte še dodatnih 240 – 700 °C efektivnih temperatur zraka nad 10 °C. V vinogradih se že mehčajo rane in srednje pozne sorte grozdja. Botritis - siva plesen - grozdna gniloba (*Botryotinia fuckeliana*) največje težave povzroča v času mehčanja jagod, predvsem v vlažnem vremenu. Da bi imeli ob obiranju čim manj gnilega grozdja, je eden od ukrepov tudi varstvo trte s pripravki, ki grozdje varujejo pred gnitjem. Prvič moramo poškropiti pred zapiranjem grozda, drugič pa v času mehčanja jagod.

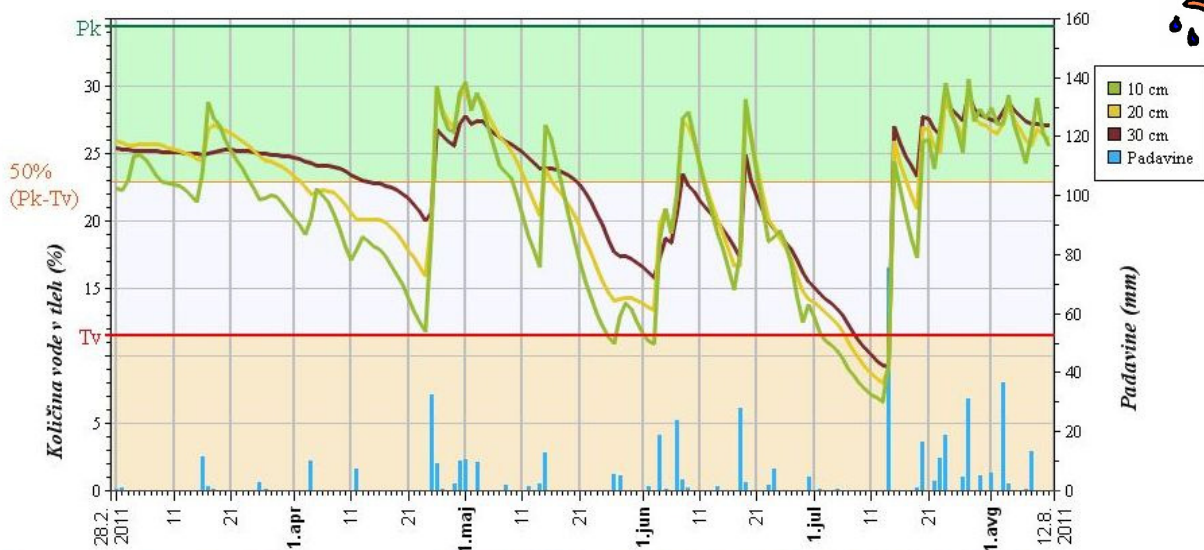
Letošnje leto je julijska vročina pospešila zorenje črnega bezga. Povprečno v zadnjih petdesetih letih črni bezeg dozori na Primorskem 24. julija, v osrednji Sloveniji 11. avgusta, podobno tudi severovzhodni Sloveniji, do konca avgusta pa v hladnejših predelih. Letos pa je zorenje nastopilo do 14 dni bolj zgodaj. Večjih razlik v času zorenja v letošnjem letu med regijami ni bilo.

**Kumulativna višina padavin od 1. januarja do 10. avgusta 2011
(črta ponazarja potek kumulativne višine padavin dolgoletnega povprečja 1961 – 1990)**

Povprečna dnevna vsebnost vode v tleh in padavine: Murska Sobota, 1. 3. – 11. 8. 2011

Pk = zgomolja meja vode v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

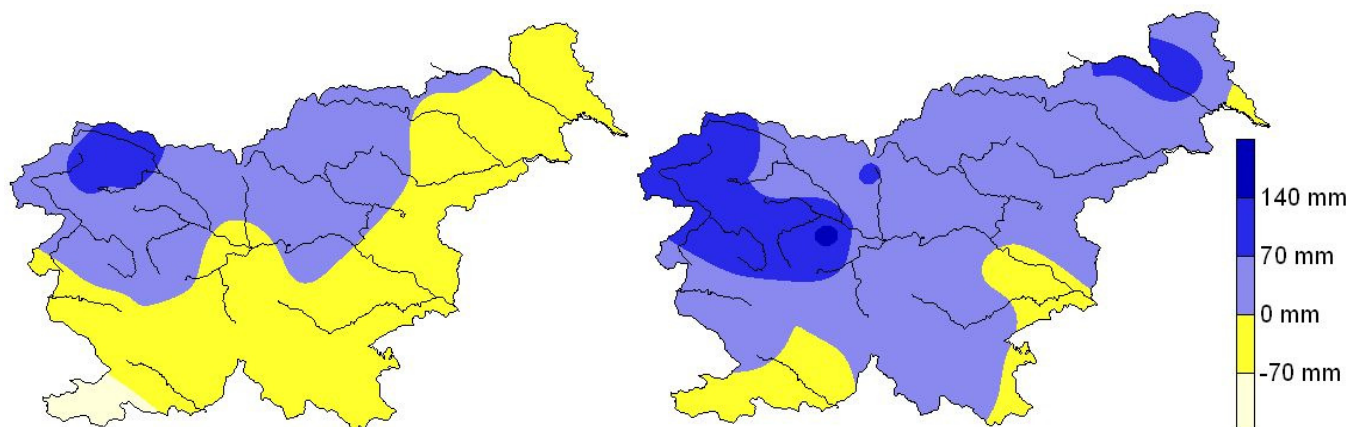

VODNA BILANCA (1. 7 – 31. 7. 2011) označuje razliko med količino padavin in potencialno evapotranspiracijo.

Stanje vodne bilance v letošnjem juliju je bilo ugodnejše kot je značilno za dolgoletno povprečje, v večjem delu Slovenije je bila julijska vodna bilanca pozitivna. Negativno stanje vodne bilance je bilo na skrajnem JZ in JV delu Slovenije. Na Obali je bil vodni primankljaj manjši kot običajno v tem času. Zelo namočena so bila območja od SZ proti osrednji Sloveniji ter v delu Slovenskih goric in Prekmurja, kjer je bila julijska vodna bilanca nad 140 mm.

Povprečna vodna bilanca za julij v obdobju 1971-2000

Vodna bilanca za julij 2011

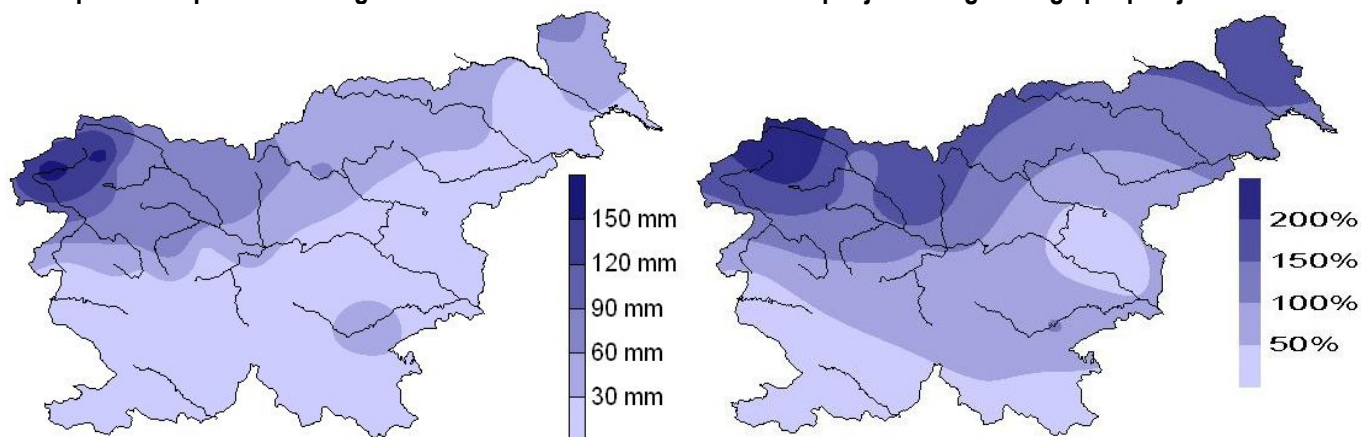

Višina padavin v prvi dekadi avgusta 2011 (1. 8. – 10. 8. 2011)

Največ je k višini padavin v prvi dekadi avgusta prispevalo deževje ob hladni fronti na koncu dekade. Dolgoletno povprečje padavin je bilo preseženo v severni polovici države, najbolj na skrajnem severozahodu, in sicer za več kot dvakrat. Tu je padlo od 90 mm do več kot 150 mm padavin. Nad 60 mm padavin je bilo na Koroškem, delu Štajerske, v osrednji Dolenjski in Prekmurju. V južnem delu države, Posavju in južni Štajerski je padlo pod 30 mm dežja. Na Obali, Krasu in Goriškem, v delu Notranjske, Beli Krajini, Zasavju in Celjski regiji ni padla niti polovica povprečnih padavin.

Višina padavin v prvi dekadi avgusta 2011

Odstopanje od dolgoletnega povprečja

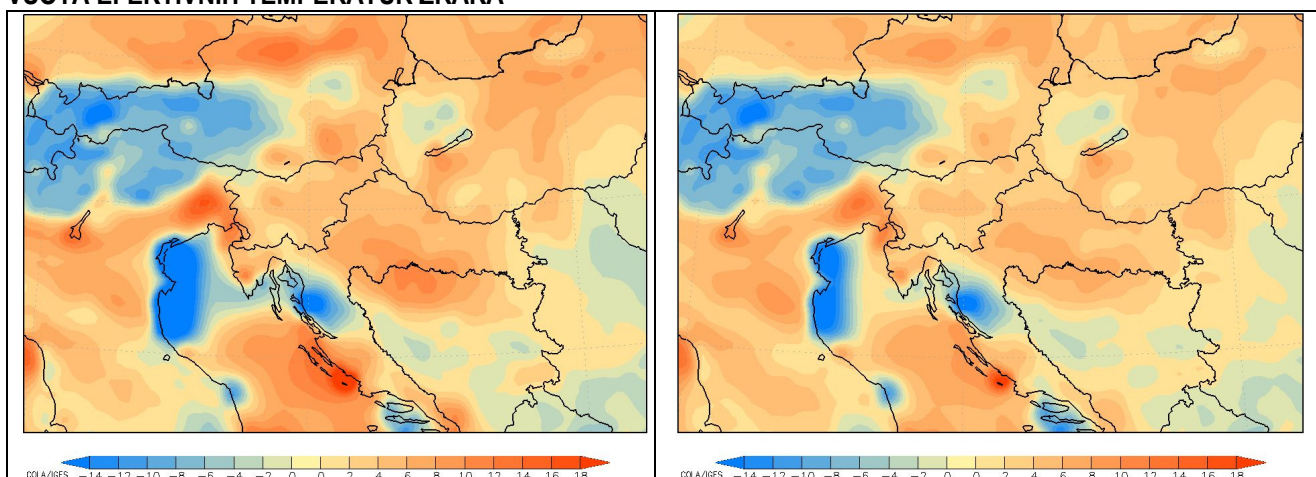

PREGLED STANJA S POMOČJO NUMERIČNEGA MODELA NMM

Model NMM je računalniško orodje, namenjeno predvsem za napovedovanje vremena. Za potrebe agrometeorološkega dekadnega biltena pa pripravljamo simulacije vremena za preteklo obdobje, zato kot osnove za izračune ne uporabljamo napovedi vremena, temveč analize preteklega vremena. Za analizo dolgoletnih povprečnih vrednosti uporabljamo na naše področje prilagojen arhiv ponovnih analiz vremena Evropskega centra za srednjeročne prognoze vremena za obdobje 1989-2010. Več informacij je na voljo v prvi številki biltena za leto 2010.

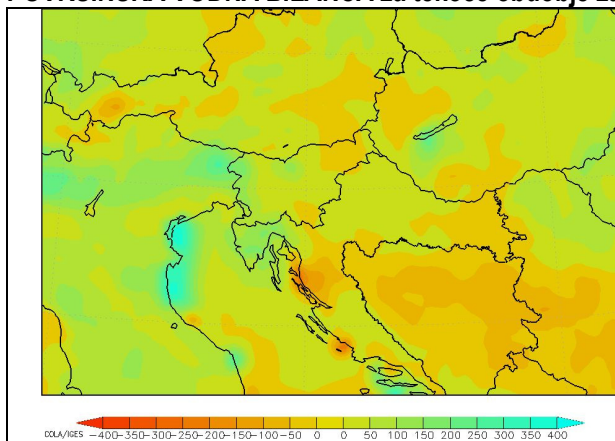
VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA

Odstopanje vsote efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C od 1. januarja do 8. avgusta 2011 (levo) in od 1. aprila do 8. avgusta 2011 (desno) od modelskega povprečja za isti časovni obdobji v letih 1989–2010.

Simulaciji akumulacije temperature zraka nad pragom 5 °C od 1. januarja in 1. aprila kažeta na rahel pozitiven odklon od dolgoletnega povprečja na območju Slovenije. Stanje se je glede na prejšnjo dekada še bolj približalo dolgoletnemu povprečju. Območja pozitivnega odstopanja za tri stopinjske razrede na prikazu analize obdobja od 1. aprila v tej dekadi ne najdemo več, v analizi obdobja od 1. januarja pa se je glede na prejšnjo dekada zmanjšalo in omejilo le na dele Goriške, Obale, Gorenjske in Slovenskih goric. Pozitivno odstopanje vsot od 1. aprila v enako kategorijo uvršča širše območje kot pri vsotah od 1. januarja dalje. Dolgoletnemu povprečju so vsote temperatur zraka podobne na skrajnem SZ in J države.

POVRŠINSKA VODNA BILANCA za tekoče obdobje zadnjih 70 dni

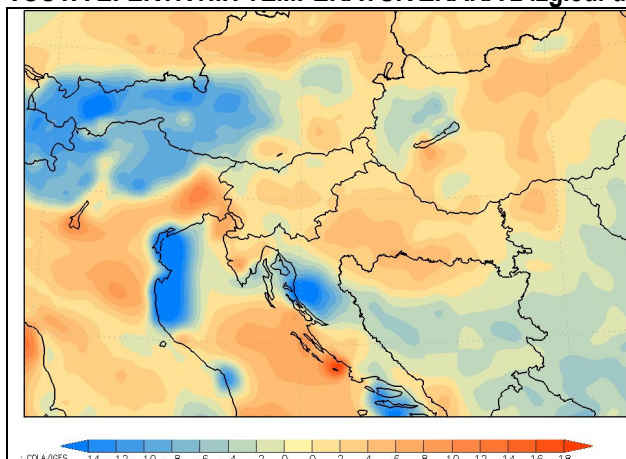
Že analiza 70 dnevnega obdobja v prejšnji dekadi je pokazala na ugodno stanje vodne bilance v večjem delu Slovenije. V zadnji dekadi so se pozitivna odstopanja od dolgoletnega povprečja še okrepila, območje negativnega odstopanja pa zmanjšalo.

V večini Slovenije je za tekoče obdobje zadnjih 70 dni stanje vodne bilance v razredu do 50 mm, na skrajnem zahodu in severu do 100 mm nad dolgoletnim povprečjem. Negativno odstopanje, do 50 mm, je prisotno le na manjšem delu Dolenjske in Štajerske.

IZGLEDI ZA PRIHODNIH DESET DNI

Numerična simulacija vremena omogoča tudi napovedovanje za nekaj dni vnaprej. Pri napovedi analizam preteklega vremena dodamo še računsko napoved za prihodnjih deset dni in dobimo izgled za stanje, ki ga pričakujemo ob izdaji naslednjega biltena. Na enak način kot pri oceni trenutnega stanja tudi napoved podajamo kot odstopanje od dolgoletnih povprečnih vrednosti (za obdobje 1989-2010).

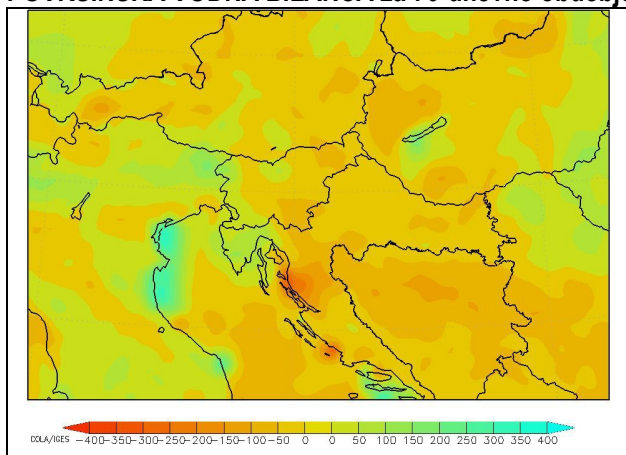
VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA z izgledi do 18. avgusta 2011

Vsote efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C bodo v prihodnji dekadi večinoma podobne dolgoletnemu povprečju. Manjša pozitivna odstopanja se pričakuje na Goriškem, Obali in osrednji Sloveniji. Na skrajnem SZ in J delu Slovenije so lahko efektivne temperature zraka pod dolgoletnim povprečjem.

Na sliki je narisano odstopanje vsote efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C od 1. aprila do 18. avgusta 2011 od modelskega povprečja za isto časovno obdobje v letih 1989–2010.

POVRŠINSKA VODNA BILANCA za 70-dnevno obdobje z izgledi do 18. avgusta 2011

Stanje površinske vodne bilance bo po pričakovanju tudi v naslednjem 10 – dnevno obdobju negativno. Največja odstopanja naj bi bila na Štajerskem in Dolenjskem, medtem ko se v SZ Sloveniji pričakuje celo pozitiven odklon.

Na sliki je prikazano pričakovano odstopanje vodne bilance za 70-dnevno obdobje do 18. avgusta 2011 od dolgoletnega povprečja za enako obdobje v mm.

Zahvala: Pripravo produktov je s sofinanciranjem omogočila EU preko programa Transnacionalnega sodelovanja v JV Evropi.